

KLP Banken AS
Pilar 3 – Basel II
2014

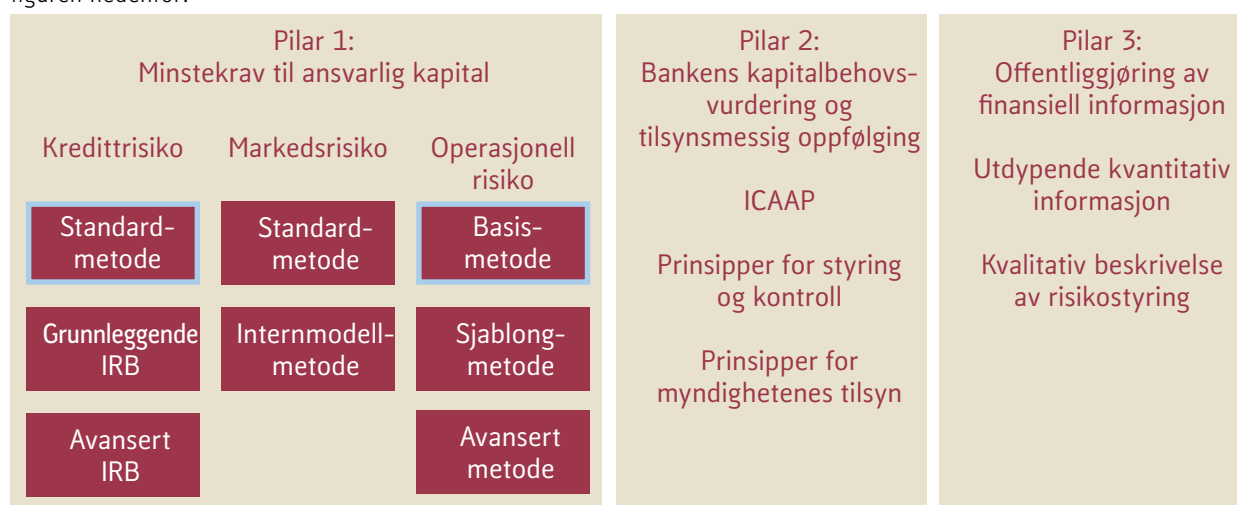
Innhold:

1	Innledning	2
2	Konsolidering	3
3	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	4
3.1	Ansvarlig kapital	4
3.2	Kapitalkrav	4
4	Kreditrisiko og motpartsrisiko	5
4.1	Definisjon av mislighold og verdifall. Metode for beregning av nedskrivninger	5
4.2	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og gjenstående løpetid	5
4.3	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	6
4.4	Bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav	6
4.5	Motpartsrisiko knyttet til derivater	6
5	Renterisiko	7
6	Styring og kontroll av risiko	8
7	Offentliggjøring av opplysningen om ansvarlig kapital	11
7.1	Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter	11
7.2	Avstemming av ansvarlig kapital mot balanse 31.12.2014	12
7.3	Ansvarlig kapital for perioden 2014–2017 (vedlegg 3)	13

1 Innledning

Dette dokumentet er ment å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (pilar 3). Dokumentet blir oppdatert årlig, likevel slik at vesentlige hendelser kan medføre hyppigere oppdatering. Tallene i dokumentet er per 31. desember 2014 med mindre det fremgår noe annet.

Kapitaldekningsregelverket Basel II, ble innført i Norge fra 1. januar 2007. Regelverket baseres på tre pilarer som vist i figuren nedenfor:

Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning og i henhold til reglene skal det beregnes kapitalkrav for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. For kredittrisiko og operasjonell risiko kan man velge mellom tre ulike metoder. KLP Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Standardmetoden innebærer bruk av standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden hvor kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

Pilar 2 handler blant annet om bankens samlede vurdering av kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging. Bankene skal ha en prosess for å vurdere sitt totale kapitalbehov i forhold til risikoprofil (ICAAP). I tillegg til risikoen omhandlet under pilar 1 skal man i denne vurderingen ta hensyn til alle vesentlige risikoen banken er eksponert for. Prosessen skal sikre at bankens styre;

- identifiserer, måler, aggregerer og overvåker bankens risiko
- holder tilstrekkelig kapital i forhold til bankens risikoprofil
- legger til rette for videreutvikling og forbedring av bankens risikostyring

I tillegg skal tilsynsmyndighetene evaluere bankenes interne vurdering av kapitalbehov, samt overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Dialogen mellom bankene og tilsynsmyndigheter er en sentral del av pilar 2, og tilsynsmyndighetene har blant annet i rundskriv kommunisert sine forventninger til bankene.

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølging i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalforhold, samt styring og kontroll.

Basel III, Baselkomiteens standarder for kapital- og likviditetsstyring, er gjort gjeldende for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak i EØS-området gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv CRD IV. Rapportering etter CRD IV ble innført i Norge med virkning fra 1. juli 2014.

2 Konsolidering

Alle selskapene som til sammen utgjør KLP Bankholding AS konsern blir fullt ut konsolidert både etter regnskapsreglene og kapitaldekningsformål. Under følger en kort beskrivelse av selskapene.

KLP Bankholding AS ble stiftet 25. februar 2009. Selskapet skal utøve sine eierinteresser i foretak i konsernet som driver bank- eller finansieringsvirksomhet innenfor rammen av den lovgivningen som til enhver tid gjelder, og skal ikke drive annen virksomhet. KLP Bankholding AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Dronning Eufemias gate 10, 0191 Oslo.

Selskapet er et datterselskap av Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP). KLP er som navnet sier et gjensidig forsikringsselskap. KLP Bankholding AS eier 100 prosent av aksjene i KLP Banken AS.

KLP Banken AS er en forretningsbank som ble stiftet 25. februar 2009. Selskapet tilbyr standard bankprodukter til privatkunder. Banken er en internettbank uten filialer. KLP Banken AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Beddingen 8 i Trondheim. Selskapet har avdelingskontor i Oslo.

KLP Banken AS eier alle aksjene i KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS.

KLP Kommunekreditt AS ble stiftet 25. august 2009. Selskapet yter eller erverver offentlige lån, som er garantert av den norske staten, norske fylkeskommuner eller norske kommuner. Utlånsvirksomheten er hovedsakelig finansiert ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. KLP Kommunekreditt AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Beddingen 8 i Trondheim. Selskapet har avdelingskontor i Oslo.

KLP Boligkreditt AS ble stiftet 31.10.2013. Selskapet er registrert som et kredittforetak med rett til utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. KLP Boligkreditt AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Beddingen 8 i Trondheim. Selskapet har avdelingskontor i Oslo.

Alle transaksjoner i et finanskonsern skal etter finansieringsvirksomhetsloven § 2a–8 være i tråd med forretningsmessige prinsipper. Det er etter samme bestemmelser begrensninger når det gjelder utdeling av konsernbidrag både i forhold til størrelsen på konsernbidraget og mottaker av dette. Etter hhv. finansieringsvirksomhetsloven og forretningsbankloven kan en finansinstitusjons og/eller en banks kapital/aksjekapital ikke nedsettes uten etter samtykke fra myndighetene. Det samme gjelder finansinstitusjoners og bankers økning av ansvarlig kapital/aksjekapital. Innenfor disse begrensningene kan egenkapital styrkes og gjeld tilbakebetales dersom kapitalkrav er oppfylt og de juridiske enhetene har forsvarlig soliditet.

3 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

3.1 Ansvarlig kapital

Følgende poster inngår i den ansvarlige kapitalen til KLP Bankholding AS konsern

Alle beløp i tusen kroner	31.12.2014
Kjernekapital:	
Innbetalt aksjekapital/grunnfondsbeviskapital	755 000
Overkursfond	440 000
Fond o.l. som inngår i kjernekapitalen	94 229
Sum kjernekapital før fradrag	1 289 229
Fradrag i kjernekapital:	
Immaterielle eiendeler	18 503
Sum fradrag i kjernekapital	18 503
Tilleggskapital	0
Netto ansvarlig kapital	1 270 726

3.2 Kapitalkrav

Minimumskravet til ansvarlig kapital fordelt på engasjementskategorier:

Alle beløp i tusen kroner	31.12.2014
Institusjoner, herav motpartsrisiko for derivater på 3 364	21 312
Stater	0
Offentlig eide foretak	0
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	254 457
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	264 894
Obligasjoner med fortrinnsrett	24 957
Forfalte engasjementer	6 301
Øvrige engasjementer	85
Operasjonell risiko basismetode	26 504
Kapitalkrav	598 510

3.3 Kapitalmål

I KLP Bankens ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) for 2014 er det besluttet et kapitalmål som ligger 0,5 % over det regulatoriske kapitalkravet som følger av CRD IV.

Pr. 31.12.14 ga dette følgende kapitalmål for KLP Banken konsern;

Ren kjernekapital	10,5 %
Kjernekapital	12,0 %
Samlet kapital	14,0 %

3.4 Uvektet kjernekapitalandel

CRD IV har introdusert uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) som ny soliditetsindikator og supplement til de risikovektede minstekravene. Kravet til uvektet kjernekapitalandel er ikke endelig utformet, men det er foreslått at kjernekapitalen skal utgjøre en gitt prosentsats av et eksponeringsmål som omfatter eiendelsposter og ikke-balanseførte poster. Uvektet kjernekapitalandel rapporteres kvartalsvis fra 3. kvartal 2014. Pr 31.12.14 utgjorde uvektet kjernekapitalandel for KLP Bankholding AS konsern 4,20 %.

4 Kreditrisiko og motpartsrisiko

4.1 Definisjon av mislighold og verdifall. Metode for beregning av nedskrivninger

DEFINISJON AV MISLIGHOLD

For regnskapsformål regnes det som mislighold dersom kunden ikke har gjort opp sine betalingsforpliktelser innen 90 dager etter forfall.

METODER FOR FASTSETTELSE AV VERDIENDRINGER OG NEDSKRIVNINGER

Ved vurderingen av om det foreligger verdiforringelse legges det vekt på hvorvidt utsteder/debitor har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislighold. Det vurderes om det er sannsynlig at skyldner går konkurs, om det ikke lenger finnes et aktivt marked for eiendelen på grunn av finansielle vanskeligheter, eller det observeres målbar nedgang i forventet kontantstrøm fra en gruppe finansielle eiendeler. Vurderingen baseres utelukkende på historiske forhold, fremtidige hendelser vurderes ikke uansett grad av sannsynlighet.

Dersom det foreligger objektive bevis foretas det nedskrivning. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny, forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med hhv. opprinnelig effektiv rente (eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (eiendeler med flytende rente). Nedskrivningen føres mot avsetningskonto og innregnes i resultatregnskapet. En eventuell reversering av tidligere nedskrivning føres tilbake mot avsetningskonto via resultatet.

4.2 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og gjenstående løpetid

Samlet engasjementsbeløp fordelt på engasjementstyper (beløp i tusen kroner)

Utlån og fordringer (utlån, bankinnskudd og verdipapirer)	Ubenyttede rammer	Sum
29 546 715	362 668	29 909 383
29 546 715	362 668	29 909 383

Samlet engasjementsbeløp fordelt på geografiske områder (beløp i tusen kroner)

Geografisk område	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Sum
Sør-/Øst-Norge	13 983 300	110 494	14 093 794
Vest-Norge	4 693 120	53 827	4 746 947
Midt-Norge	7 511 808	26 874	7 538 683
Nord-Norge	3 358 487	171 473	3 529 960
Sum	29 546 715	362 668	29 909 383

Fordeling av hovedstolbeløp etter gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

	Sum	Udefinert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån og fordringer	29 546 715	1 113 948	215 326	313 845	1 460 786	7 421 588	19 021 223

4.3 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)

Hovedstol forfalte engasjementer			Engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger	Resultatførte nedskrivninger siste år
1-30 dager	31-90 dager	Over 90 dager			
939 680	30 105	26 151	4 323	573	607

Engasjementer misligholdt mer enn 90 dager fordelt på geografisk område (beløp i tusen kroner)

Sør-/Øst-Norge	Vest-Norge	Midt-Norge	Nord-Norge	Sum
20 016	1 979	1 262	2 894	26 151

4.4 Bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Innenfor personmarked ytes lån med pant i bolig- og fritidseiendom. Ved beregning av verdi av eiendommer skal forsvarlig markedsverdi legges til grunn. Som grunnlag for beregning av denne brukes ulike kilder avhengig av den konkrete sak. Retningslinjer for dette er nedfelt i bankens kreditthåndbok. Verdivurderingen skal oppdateres minst hvert tredje år eller ved vesentlige endringer i markedet.

Innenfor offentlig sektor ytes lån til selskaper med garanti fra kommuner. Ved utgangen av 2014 var alle garantier selvskyldnerkausjoner fra kommuner eller fylkeskommuner.

Ved beregning av kapitalkrav tas det ikke hensyn til motregningsadgang med unntak av eksponeringer i form av derivatkontrakter.

Ulike former for konsentrasjonsrisiko vurderes i bankens årlige risikoanalyse og ICAAP.

Det gjøres ikke bruk av offisiell rating ved beregningen av kapitaldekningskrav

Engasjementer fordelt på typer av motparter (beløp i tusen kroner)

	Engasjementsbeløp før sikkerheter
Institusjoner	1 331 989
Stater	149 005
Lokale regionale myndigheter	16 555 864
Pantesikkerhet i eiendom	8 507 304
Obligasjoner med fortrinnsrett	3 119 668
Forfalte engasjementer	75 249
Øvrige engasjementer	1 064
Samlet engasjementsbeløp	29 740 145

4.5 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Nominelt beløp, brutto og netto (etter motregning) virkelig verdi for motpartsrisiko for derivater

(beløp i tusen kroner)

Nominelt beløp	10 339 614
Brutto eksponering	187 413
Netto eksponering	-

Tabellen viser eksponering for motpartsrisiko for finansielle derivater. Nominelt beløp tilsvarer hovedstol eller underliggende størrelse på kontrakt. Brutto eksponering viser virkelig verdi for alle derivater med positiv verdi. Netto eksponering viser også virkelig verdi for derivater med positiv verdi, men kun for kontraktsparter hvor verdien av alle derivater med denne motpart er positiv. Flere av derivatavtalene inneholder klausuler om at motparten skal stille sikkerhet dersom vår eksponering overstiger bestemte grenseverdier.

5 Renterisiko

Bankens renterisiko stammer fra ulikheter i rentereguleringstidspunkter for utlån og innlån. Renterisikoen styres ved hjelp av derivatavtaler, først og fremst rentebytteavtaler. Renterisiko beregnes som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter. Tabellen nedenfor viser faktisk renterisiko for KLP Banken-konsernet pr 31.12.14 fordelt på hovedposter på eiendelssiden og gjeldssiden.

Kilde for renterisiko	Renterisiko i mill NOK
Utlån	-230
Plasseringer	-11
Innlån	124
Derivater	127
Sum renterisiko	10

6 Styring og kontroll av risiko

Risikostyring

KLP Banken-konsernet er eksponert mot ulike typer risiko. Det er derfor etablert et rammeverk for risikostyring som har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av policyer, rammer, rutiner og instruksjer. Styret i KLP Banken AS og styrene i bankens datterselskaper har vedtatt risikopolicyer som omfatter de mest sentrale enkeltrisikoen samt en overordnet risikopolicy som omfatter prinsipper, organisering, rammer mv. for bankkonsernets samlede risiko. Risikopolicyene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner, retningslinjer og instruksjer fastsatt på administrativt nivå. De fem risikopolicyene er vist i figuren nedenfor.

Risikopolicyer i KLP Banken-konsernet

Hver enkelt av disse policyene omfatter KLP Banken AS og dets datterselskaper og inkluderer prinsipper, retningslinjer, rammer, rapporteringskrav mv. som gjelder for hele konsernet. På enkelte områder inneholder policyene også spesifikke rammer for enkeltelskaper i konsernet.

Nye kapitalkravsregler i finansieringsvirksomhetsloven kap. 2 trådte i kraft 01.07.2013. Det ble i denne forbindelse også gjort en mindre endring i finansinstitusjoners organstruktur ved innføring av krav til risikoutvalg. Utvalget er et underutvalg av styret etter tilsvarende modell som revisjons- og godtgjørelsesutvalget. Risikoutvalget for KLP Banken-konsernet ble opprettet i styremøte den 11.02.2014.

RISIKOPOLICY

Risikopolicyen omhandler prinsipper som er generelle for ulike typer risikoer, og policyen er slik sett overordnet policyer for enkeltrisikoen. Policyen omhandler blant annet roller i bankkonsernets risikostyring, herunder krav til og retningslinjer for risikokontrollfunksjonen. Formålet med risikokontrollfunksjonen er blant annet å kontrollere at risikopolicyene og andre retningslinjer for risikostyring blir fulgt. Denne funksjonen utføres av avdeling for risikoanalyse og -kontroll, som har ansvar for å utarbeide periodiske risikorapporter til ledelsen og styret samt rapportere ved eventuelle brudd på policyer eller retningslinjer. Avdelingen, som har en uavhengig rolle i forhold til øvrige avdelinger, har også andre oppgaver knyttet til bankkonsernets risikostyring, herunder ansvar for videreutvikling av metoder for risikomåling og stresstesting, risikoanalyser samt dokumentasjon av prosessen for kapitalbehovsvurdering (ICAAP).

Policyen inneholder videre en beskrivelse av bank-konsernets risikoappetitt, risikoprofil og risikotoleranse. Det fremgår av beskrivelsen av risikoprofilen at bankkonsernets inntjening skal være et resultat av inn- og utlånsaktivitet, og ikke fra annen finansiell risikotagning.

I policyen er det gitt retningslinjer for bankkonsernets interne kapitalbehovsvurderingsprosess (ICAAP). Denne prosessen skal i tillegg til styret også involvere ulike miljøer i virksomheten.

I den overordnede risikopolicyen og i de øvrige risikopolicyer er det lagt opp til å benytte stresstesting som metode for risikomåling og som verktøy for kommunikasjon og meningsutveksling rundt risikoforhold. Med stresstesting forstås i denne sammenheng både følsomhetsanalyser og scenarioanalyser. Policyene inkluderer risikotoleranse for de enkelte risikoene og for bankkonsernets samlede risiko, og disse risikotoleransene er definert basert på ulike stressscenarier. Det skal jevnlig gjennomføres ulike former for stresstesting for å måle at bankkonsernets faktiske eksponering ligger innenfor vedtatte toleransegrenser.

Likviditetsrisiko

Med likviditetsrisiko forstås risikoen for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Utlån i personmarkedet vil hovedsakelig bli finansiert ved hjelp av innskudd, likevel slik at det på noe lengre sikt vil kunne bli aktuelt å etablere et kredittforetak hvor boliglånene finansieres ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Utlån innenfor offentlig sektor er i dag finansiert med obligasjoner med fortrinnsrett og annen markedsfinansiering. Det er etablert et program for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Det aller meste av utstedte obligasjoner i dag er i norske kroner.

KLP Banken-konsernet vil i årene fremover være påvirket av hvor godt markedet for obligasjoner med fortrinnsrett fungerer, men banken har en ekstra trygghet knyttet til refinansieringsvevnen som følge av den høye kredittkvaliteten i utlånene til offentlig sektor.

Bankkonsernets likviditetspolicy inneholder prinsipper, retningslinjer, krav og rammer som gjelder for styring av bankens likviditetsrisiko. Policyen inkluderer en formulering av likviditetsrisikoprofil og det er fastsatt ulike krav og rammer for å etterleve dette, herunder mål for innskuddsdekning, rammer for refinansieringsbehov for ulike tidshorisoner og krav til likviditetsbuffer. Policyen inneholder også noen spesifikke krav for KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS for å oppfylle særlige likviditetskrav for utstedere av obligasjoner med fortrinnsrett. Styret har videre vedtatt en beredskapsplan for likviditetskriser som del av likviditetspolicyen.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap knyttet til at lånekunder, derivatmotparter, utstedere av verdipapirer og andre motparter ikke kan eller vil gjøre opp for seg til avtalt tid, og at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kredittrisiko knyttet til bankens utlånsvirksomhet er lav idet utlånene i hovedsak er lån til, eller lån garantert av, norske kommuner eller fylkeskommuner. All utlånsvirksomhet til personmarkedet er lån med pant i bolig- og fritidseiendom.

Utlånsvirksomheten i KLP Banken-konsernet er organisasjonsmessig inndelt i personmarked og marked for offentlig sektor. Alle utlån skjer til norske låntakere og eksponering mot offentlig sektor er, og vil, representere en stor del av den samlede utlånsmassen. Porteføljen har følgelig høy konsentrasjon mot én enkelt sektor, men den underliggende kredittrisikoen mot denne sektoren er så vidt lav at det neppe lar seg gjøre å redusere denne konsentrasjonen uten å øke samlet risiko i porteføljen. Konsentrasjonen mot norsk offentlig sektor oppleves følgelig ikke som en risikomessig utfordring. Konsentrasjonen mot enkeltlåntakere er begrenset av individuelle styrefastsatte rammer.

Kredittpolicyen inneholder overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til kredittrisiko. Policyen slår fast at KLP Banken-konsernet skal ha en lav kredittrisiko og inneholder begrensninger på typer av utlån og prinsipper for organisering og drift av utlånsvirksomheten. Policyen inkluderer også en overordnet fullmaktstruktur for utlån og øvrig motpartseksponering. Fullmaktene utenfor personmarkedsområdet er begrenset av styrevedtatte rammer for enkeltlåntakere. Ved fastsetting av rammer for låntakere benyttes en risikoklassifiseringsmetodikk hvor de enkelte låntakere tilordnes en risikoklasse basert på et sett av kriterier. Enkelte kredittsaker krever behandling av kredittkomité før beslutning. Dette gjelder blant annet alle saker som ligger utenfor administrasjonens fullmakt og derfor skal besluttes av styret. Kredittkomitéene har ingen fullmakter og har således kun en rådgivende rolle overfor beslutningstaker.

Kredittrisiko knyttet til verdipapirutstedere, derivatmotparter og andre motparter innenfor treasury-området er også begrenset av styrevedtatte rammer for enkeltmotparter. Kredittpolicyen inkluderer også noen spesifikke krav for enkeltelskaper. Dette gjelder blant annet KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS, hvor det opereres med stramme retningslinjer for sammensetning av sikkerhetsmassen.

Markedsrisiko

Med markedsrisiko forstås her risiko for redusert virkelig verdi av egenkapital som følge av svingninger i markedspriser for eiendeler og gjeld. Endringer i kredittmarginer er imidlertid ekskludert og dette er omhandlet i kredittpolicyen.

KLP Banken AS vil være eksponert mot markedsrisiko som følge av bankens inn- og utlånsvirksomhet og forvaltning av bankens likviditet. Banken har ingen handelsportefølje, og eksponeringen er derfor begrenset til rente- og valutarisiko. Renterisiko oppstår som følge av forskjeller i tidspunkt for renteregulering for bankens eiendeler og gjeld. Risikoen knyttet til slike ubalanser reduseres ved hjelp av derivatkontrakter. Hele utlånsporteføljen består av lån i norske kroner.

Markedsrisikopolicyen er bankens overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til markedsrisiko. Policyen slår fast at markedsrisikoen skal søkes redusert slik at bankens samlede markedsrisiko er lav. Det fremgår videre at banken ikke aktivt skal ta posisjoner som eksponerer banken for markedsrisiko. Videre er det i policyen fastsatt rammer for renterisiko og valutarisiko. Rammene er satt i forhold til bankens ansvarlige kapital, og nivået på rammene skal sikre at bankens lave markedsrisikoprofil etterlevs. Det operative ansvaret for styring av bankens markedsrisiko tilligger bankens finansavdeling.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Lavrisikoprofilen til KLP Banken AS når det gjelder andre risikoer innebærer at operasjonell risiko er en viktig risikotype for banken. Bankens målsetting er å ha god styring og kontroll av den operasjonelle risikoen, og for å oppnå dette må banken ha gode prosesser og klare ansvarsforhold knyttet til operasjonell risiko.

Det er etablert en egen policy for operasjonell risiko som inneholder overordnede prinsipper og krav knyttet til prosess for identifisering og vurdering av operasjonell risiko, hvordan operasjonelle risikoer skal håndteres, kontrollaktiviteter og ansvarsforhold knyttet til operasjonell risiko samt rapportering til styret av operasjonell risiko.

Øvrige risikoer

I tillegg til policyene omtalt ovenfor er det etablert en egen compliance-policy som skal bidra til å redusere risikoen for offentlige sanksjoner, økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av mangelfull etterlevelse av lover, regler og standarder (herunder god forretningsskikk). Det er etablert en compliance-funksjon som blant annet skal sørge for at relevante endringer i regelverket fanges opp og gjøres kjent for ledelsen samt bidra til at virksomheten tilpasses slike endringer. Compliance-funksjonen skal videre holde styret orientert om endringer i regelverket som kan ha vesentlig betydning og gi råd knyttet til compliance til øvrige deler av bankkonsernet.

KLP Banken-konsernet er også eksponert mot andre risikoer enn de som er tilegnet en egen policy. Dette inkluderer forretningsrisiko hvor den viktigste usikkerheten er knyttet til marginutviklingen for innlån og utlån, og dette er en risiko som vies stor oppmerksomhet av ledelse og styre.

ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankkonsernets egen prosess for å vurdere kapitalbehovet. Formålet med prosessen er både å gjøre selve beregningen av kapitalbehovet, men også å sikre høy bevissthet om de risikoer virksomheten er eksponert for.

Vurderingen som gjøres er framoverskuende, og kapitalbehovet vurderes i forhold til bank-konsernets nåværende og fremtidige risikoprofil. Vurderingen og tallmessige beregninger må derfor ta høyde for kjente interne endringer, endringer i rammebetingelser, vekstplaner mv. De tallmessige beregningene skjer i form av følsomhetsanalyser og scenarioanalyser hvor man beregner betydningen av samtidige endringer i flere variabler.

Rollefordelingen mellom styret og administrasjonen innebærer at styret, som har et overordnet eierskap til prosessen, godkjenner utforming og metodevalg og i tillegg beregningene som gjøres av administrasjonen. Administrasjonen fremlegger en rapport som styrebehandles minst årlig. Prosessen munner ut i et kapitalmål samt en plan for kapitalen de nærmeste årene. ICAAP er gjenstand for vurdering av internrevisjonen.

7 Offentliggjøring av opplysningen om ansvarlig kapital

Det norske kapitaldekningsregelverket er i samsvar med CRD IV, og i forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak er det med virkning fra 22. august 2014 gitt nye bestemmelser om ansvarlig kapital i del B. Kapitalkravsforskriften § 45-5 angir krav om offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig kapital. Opplysningene skal gis i form av standardiserte skjemaer som følger under.

7.1 Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter

1	Utsteder	KLP Bankholding AS konsern
2	Entydig identifikasjonskode (f.eks. CUSIP, ISIN eller Bloombergs identifikasjonskode for rettede emisjoner)	N/A
3	Gjeldende lovgivning for instrumentet	N/A
Behandling etter kapitalregelverket		
4	Regler som gjelder i overgangsperioden	Ren kjernekapital
5	Regler som gjelder etter overgangsperioden	Ren kjernekapital
6	Medregning på selskaps- eller (del)konsolidert nivå, selskaps- og (del)konsolidert nivå	Konsolidert
7	Instrumenttype (typer skal spesifiseres for hver jurisdiksjon)	Ordinær aksjekapital
8	Beløp som inngår i ansvarlig kapital (i millioner NOK fra seneste rapporteringsdato)	1 270 726
9	Instrumentets nominelle verdi	755 000
9a	Emisjonskurs	0,15867
9b	Innløsningskurs	N/A
10	Regnskapsmessig klassifisering	Egenkapital
11	Opprinnelig utstedelsesdato	25.02.2009
12	Evigvarende eller tidsbegrenset	Evigvarende
13	Opprinnelig forfallsdato	Ingen forfallsdato
14	Innløsningsrett for utsteder forutsatt samtykke fra Finanstilsynet	N/A
15	Dato for innløsningsrett, eventuell betinget innløsningsrett og innløsningsbeløp	N/A
16	Datoer for eventuell etterfølgende innløsningsrett	N/A
Renter/utbytte		
17	Fast eller flytende rente/utbytte	N/A
18	Rentesats og eventuell tilknyttet referanserente	N/A
19	Vilkår om at det ikke kan betales utbytte hvis det ikke er betalt rente på instrumentet («dividend stopper»)	N/A
20a	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til tidspunkt)	N/A
20b	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til beløp)	N/A
21	Vilkår om renteøkning eller annet incitament til innfrielse	N/A
22	Ikke-kumulativ eller kumulativ	N/A

Konvertering/nedskrivning

23	Konvertibel eller ikke konvertibel	N/A
24	Hvis konvertibel, nivå(er) som utløser konvertering	N/A
25	Hvis konvertibel, hel eller delvis	N/A
26	Hvis konvertibel, konverteringskurs	N/A
27	Hvis konvertibel, pliktig eller valgfri	N/A
28	Hvis konvertibel, oppgi instrumenttypen det konverteres til	N/A
29	Hvis konvertibel, oppgi utsteder av instrumentene det konverteres til	N/A
30	Vilkår om nedskrivning	N/A
31	Hvis nedskrivning, nivå som utløser nedskrivning	N/A
32	Hvis nedskrivning, hel eller delvis	N/A
33	Hvis nedskrivning, med endelig virkning eller midlertidig	N/A
34	Hvis midlertidig nedskrivning, beskrivelse av oppskrivningsmekanismen	N/A
35	Prioritetsrekkefølge ved avviking (oppgi instrumenttypen som har nærmeste bedre prioritet)	N/A
36	Vilkår som gjør at instrumentet ikke kan medregnes etter overgangsperioden	N/A
37	Hvis ja, spesifiser hvilke vilkår som ikke oppfyller nye krav	N/A

7.2 Avstemming av ansvarlig kapital mot balanse 31.12.2014

TNOK	Balanse KLP Bankholding AS Konsern	Rad i skjema vedlegg 3
Eiendeler		
Immaterielle eiendeler	18 503	
Herav immaterielle eiendeler	-18 503	8
Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	0	10
Gjeld		
Utsatt skatt	7 636	
Herav motregnet utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller	0	10
Egenkapital		
Aksjekapital	755 000	1
Overkurs	440 000	1
Opptjent egenkapital	94 229	2

7.3 Ansvarlig kapital for perioden 2014–2017 (vedlegg 3)

	(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangs- regler
Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital			
1	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond herav: instrumenttype 1 herav: instrumenttype 2 herav: instrumenttype 3	1 195 000	26 (1), 27, 28 og 29
2	Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	94 229	26 (1) (c)
3	Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.		26 (1) (d) og (e)
3a	Avsetning for generell bankrisiko		26 (1) (f)
4	Rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser Statlige innskudd av ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser		
5	Minoritetsinteresser		84
5a	Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte		26 (2)
6	Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	1 289 229	Sum rad 1 t.o.m.5a
Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer			
7	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (negativt beløp)		34 og 105
8	Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)	-18 503	36 (1) (b) og 37
9	Tomt felt i EØS		
10	Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redu- sert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c) og 38
11	Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring		33 (1) (a)
12	Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravs- forskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)		36 (1) (d), 40 og 159
13	Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)		32 (1)
14	Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet		33 (1) (b) og (c)
15	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)		36 (1) (e) og 41
16	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)		36 (1) (f) og 42
17	Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		36 (1) (g) og 44
18	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		36 (1) (h), 43, 45, 46, 49 (2), 79, 469 (1) (a), 472 (10) og 478 (1)
19	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		36 (1) (i), 43, 45, 47, 48 (1) (b), 49 (1) til (3) og 79
20	Tomt felt i EØS		
20a	Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp),		36 (1) (k)
20b	herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)		36 (1) (k) (i) og 89 til 91
20c	herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)		36 (1) (k) (ii), 243 (1) (b), 244 (1) (b) og 258
20d	herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)		36 (1) (k) (iii) og 379 (3)

	(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangs- regler
21	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)
22	Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)		48 (1)
23	herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)		36 (1) (i) og 48 (1) (b)
24	Tomt felt i EØS		
25	herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)
25a	Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)		36 (1) (a)
25b	Påregnelig skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)		36 (1) (l)
26	Justeringer i ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum 26a og 26b
26a	Overgangsbestemmelser for regulatoriske filtre relaterte til urealiserte gevinster og tap herav: filter for urealisert tap 1 herav: filter for urealisert tap 2 herav: filter for urealisert gevinst 1 (negativt beløp) herav: filter for urealisert gevinst 2 (negativt beløp)		468 468
26b	Beløp som skal trekkes fra eller legges til ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag herav: ...		
27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)		36 (1) (j)
28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-18 503	Sum rad 7 t.o.m. 20a, 21, 22, 25a, 25b, 26 og 27
29	Ren kjernekapital	1 270 726	Rad 6 plussrad 28 hvis beløpet i rad 28 er negativt, ellers minus
Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter			
30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond		51 og 52
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard		
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard		
33	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser Statlige innskudd av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		486 (3) og (5)
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredje-parter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital		85 og 86
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		Sum rad 30, 33 og 34
36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer		Sum rad 30, 33 og 34
Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter			
37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)		52 (1) (b), 56 (a) og 57
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		56 (b) og 58
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (c), 59, 60 og 79

	(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangs- regler
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (c), 59, 60 og 79
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum rad 41a, 41b og 41c
41a	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp) herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje		469 (1) (b) og 472 (10) (a)
41b	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for tilleggskapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		
41c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag herav: filter for urealisert tap herav: filter for urealisert gevinst (negativt beløp) herav: ...		
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)		56 (e)
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent kjernekapital	0	Sum rad 37 t.o.m. 41 og rad 42
44	Annen godkjent kjernekapital	0	Rad 36 pluss rad 43. Gir fradrag fordi beløpet i rad 43 er negativt
45	Kjernekapital	1 270 726	Sum rad 29 og rad 44
Tilleggskapital: instrumenter og avsetninger			
46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond		62 og 63
47	Tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser Statlige innskudd av tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser		486 (4) og (5)
48	Ansvarlig lånekapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggskapitalen		87 og 88
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62 (c) og (d)
51	Tilleggskapital før regulatoriske justeringer	7 481 375	Sum rad 46 t.o.m. 48 og rad 50
Tilleggskapital: Regulatoriske justeringer			
52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig lånekapital (negativt beløp)		63 (b) (i), 66 (a) og 67
53	Beholdning av tilleggskapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		66 (b) og 68
54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		66 (c), 69, 70 og 79
54a	herav: nye beholdninger som ikke omfattes av overgangsbestemmelser		
54b	herav: beholdninger fra før 1. januar 2013 omfattet av overgangsbestemmelser		
55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		66 (d), 69 og 79

	(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangs- regler
56	Justeringer i tilleggskapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		Sum rad 56a, 56b og 56c
56a	Fradrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp) herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje		469 (1) (b) og 472 (10) (a)
56b	Fradrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for annen godkjent kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp) herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje		
56c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til tilleggskapitalen som følge av overgangsbestemmelser for filtre og andre fradrag herav: filter for urealisert tap herav: filter for urealisert gevinst herav:...		468 468
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggskapital	0	Sum rad 52 t.o.m. 54, rad 55 og 56
58	Tilleggskapital	0	Rad 51 pluss rad 57 hvis beløpet i rad 57 er negativt, ellers minus
59	Ansvarlig kapital	1 270 726	Sum rad 45 og rad 58
59a	Økning i beregningsgrunnlaget som følge av overgangsbestemmelser herav: beløp som ikke er trukket fra ren kjernekapital herav: beløp som ikke er trukket fra annen godkjent kjernekapital herav: beløp som ikke er trukket fra tilleggskapital		
60	Beregningsgrunnlag	7 481 375	
Kapitaldekning og buffere			
61	Ren kjernekapitaldekning	16,98%	92 (2) (a)
62	Kjernekapitaldekning	16,98%	92 (2) (b)
63	Kapitaldekning	16,98%	92 (2) (c)
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	5,5%	CRD 128, 129, 130, 131 og 133
65	herav: bevaringsbuffer	2,5%	
66	herav: motsyklisk buffer	0%	
67	herav: systemrisikobuffer	3%	
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffer)		CRD 131
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav	672 216	CRD 128
69	Ikke relevant etter EØS-regler		
70	Ikke relevant etter EØS-regler		
71	Ikke relevant etter EØS-regler		
Kapitaldekning og buffere			
72	Beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en ikke vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (h), 45, 46, 472 (10), 56 (c), 59, 60, 66 (c), 69 og 70
73	Beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (i), 45 og 48
74	Tomt felt i EØS		
75	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes, som er under grensen på 10 %.		36 (1) (c), 38 og 48

	(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangs- regler
Grenser for medregning av avsetninger i tilleggskapitalen			
76	Generelle kredittrisikoreserver		62
77	Grense for medregning av generelle kredittrisikoreserver i tilleggskapitalen		62
78	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62
79	Grense for medregning i tilleggskapitalen av overskytende regnskapsmessige nedskrivninger		62
Kapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
80	Grense for medregning av rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		484 (3) og 486 (2) og (5)
81	Overskytende ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser	0	484 (3) og 486 (2) og (5)
82	Grense for medregning av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)
83	Overskytende fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)
84	Grense for medregning av ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)
85	Overskytende ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)

